

Aan gemeenteraad

Dienst Gebied

ons kenmerk 09.019792	uw brief van/kenmerk	bijlage(n) 1	afdeling BDB
behandeld door P. Wallenaar	telefoon (0591)68 52 27	fax (0591)68 53 00	Emmen, 12 februari 2009

onderwerp
Initiatiefvoorstel GroenLinks "Groen in de buurt"

Geachte leden van de raad,

Het initiatiefvoorstel "Groen in de buurt" vraagt aandacht voor de positieve effecten van groen in de woonomgeving. Deze effecten zijn aanleiding voor een pleidooi voor het vaststellen van een groennorm, het opwaarderen van bestaand groen en nieuwe vormen van groenbeheer met bewoners.

Het initiatiefvoorstel is ons voorgelegd voor advies.

Meerwaarde groen wordt onderschreven

Wij onderschrijven de doelstelling van het initiatiefvoorstel "Groen in de buurt". Groen levert een belangrijke bijdrage aan de leefomgeving, de aantrekkelijkheid van een wijk/dorp, de gezondheid en het milieu. Emmen profileert zich als open, groene stad. Deze ambitie vertaalt zich in strategische visies als het Structuurplan, Groenkompas en de diverse bestemmingsplannen en (her)inrichtingsprojecten.

De speerpunten van beleid die hieruit volgen zijn:

- * minimaal handhaven van de huidige kwaliteit groen
- * groen herinrichten en daarbij inspelen op de wensen van de bewoners;
- * relaties versterken van het groen in de stad en dorpen met het landschappelijk groen;
- * aandacht voor bomenstructuur, stadsranden en natuurontwikkeling;
- * aandacht voor waarde en waardering van groen;
- * effectievere inrichting en beheer van het openbaar groen en ruimtelijke ontwikkeling vanuit het groen.

De gemeente Emmen verstaat onder het groen in de stad al het openbaar groen dat binnen de stedelijke en dorps sfeer van stad en dorpen valt. In de planvorming wordt gekeken naar de relatie kwaliteit-kwantiteit. Uitgangspunt bij de (her)inrichting van het openbaar gebied is de kwaliteit van het geheel. Groen maakt daar een belangrijk onderdeel van uit. Er wordt rekening gehouden met de bomenstructuur, groenbeheer, stadsrand en dorpsranden en de relatie met het buitengebied. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in buurtgroen, wijkgroen/stadsgroen/dorpsgroen, stadsrandgroen en bermen.

Meerwaarde normering ?

In de Nota Ruimte geeft het rijk de gemeenten een richtgetal mee voor nieuwe uitleglocaties, 75 m² groen per woning. In 2008 is een afstudeeronderzoek gepubliceerd naar de praktische toepasbaarheid van dit richtgetal en de gerealiseerde resultaten. Dit onderzoek "Dwingend vergroenen"¹ van D. Nuijten leidde tot het advies aan het Ministerie van VROM om van het richtgetal geen norm te maken.

Het advies aan het Ministerie van VROM is om geen norm vast te stellen, maar vooral oog te houden voor flexibiliteit en kwaliteit. Maatregelen die werken zijn kennisdeling, financiële stimulering en samenwerking.

Alleen een norm die kwantiteit regelt, leidt niet tot beter en meer groen. De kwaliteit van het groen is belangrijk; daartoe worden kwaliteitscriteria ontwikkeld bijvoorbeeld door de Vereniging Stadwerk. In de bestaande bouw is de ruimte voor uitbreiding niet altijd aanwezig, de verhoging van de kwaliteit en de gebruikswaarde biedt hierbij meer kans, bij nieuwbouw is de beste mogelijkheid op uitbreiding van groen in te zetten.

Situatie Emmen: geen norm, wel realisatie richtgetal

Hoewel Emmen het richtgetal niet hanteert, voldoet Emmen wel aan het richtgetal. Dit blijkt uit twee onderzoeksrapporten, de Monitor Nota Ruimte (RPB & MNP 2006) van het Ruimtelijk Planbureau en het Milieu- en Natuurplanbureau en het Alterra-rapport Groene Meters (Bezemer et.al. 2002). In de bijlage zijn de resultaten van beide onderzoeken kort verwoord. Daarbij wordt uitgegaan van de landelijke gehanteerde afstand van 500 meter tot de woning.

In Emmen wordt speciale aandacht besteed aan de verbinding/ontsluiting van het rode gebied (stedelijke, bebouwd gebied) richting het groene landelijke gebied. De laatste jaren zijn er diverse herstructureringsopgaven uitgevoerd om beter groen te realiseren: een parkje in Emmermeer, het openbaar groen in de wijk Angelslo (waaronder het Loo-park en het speelbos) en het openbaar groen op bedrijventerrein Bargermeer (inclusief recreatieve voorzieningen).

---

¹ **Dwingend vergroenen?** Onderzoek naar de toepassing van het richtgetal van 75m² groen per woning uit de Nota Ruimte en de relatie met de kwaliteit van het groen in de stad. D. Nuijten, februari 2008. WUR.

Recentelijke nieuwe projecten waarvoor subsidie is aangevraagd, zijn:

1. Opwaarderen gebruik van bestaand volkstuintencomplex De Horst

Het volkstuintencomplex (16.500 m²) is gelegen tussen twee grote woonwijken (Angelslo 7800 inwoners) en Emmerhout (7100 inwoners) aan de oostzijde van Emmen en grenst aan de Rondweg. Het complex ligt in de nabijheid van het verzorgingstehuis De Horst. Nog maar een kwart van de volkstuinten wordt gebruikt. Er zijn twee maatregelen beoogd:

- A. Het verbeteren van de fysieke inrichting van het complex tot een volwaardig volkstuintencomplex waar duurzaam getuint kan worden
- B. Het verder versterken van de betrokkenheid tussen bewoners en de wijk waarin zij wonen door de bewoners/gebruikers te betrekken bij het beheer van dit volwaardige complex en deze vorm te geven in een vereniging of andere organisatievorm. Hiermee is een langdurige instandhouding mogelijk. Onder beheer moet in dit verband ook worden verstaan het omgaan met gewasbeschermingsmiddelen, voorlichting over teelt van gewassen, verkoop van tuinopbrengsten, betrokkenheid van scholen en andere wijkgebonden instellingen.

2. Experiment met 'volkstuinten andere stijl' De Looackerhof.

Van oorsprong was het gebied de Looackerhof een combinatie van huisvesting voor een gemeentelijke dienst, een heemtuin, een rosarium en voorbeeldtuinen, waar toekomstige bewoners van de wijk geïnspireerd werden voor hun eigen tuininrichting.

Met het verstrijken van de jaren kwam het gebruik van het gebied onder druk te staan, vooral door vertrek van de gemeentelijke dienst. Op dit moment wordt het gebouw tijdelijk verhuurd en is het beheer van het ca. 10.500 m² grote gebied versnipperd. In de afgelopen maanden zijn verkenningen gestart naar het mogelijk gebruik in de toekomst. Geïnteresseerde partners uit de wijk zijn de wijkvereniging Angelslo, een groep bewoners in de directe omgeving en de basisscholen (samenwerkend in een brede school). Daarnaast is er ook medewerking te verwachten vanuit het IVN, de gemeente, corporatie.

Beelden die hierbij naar voren komen zijn:

'Het opzetten van een 'volkstuinten nieuwe stijl' met een combinatie van ecologische functies, waaronder 'eerherstel' voor de heemtuin en het rosarium. Het gebied moet uitnodigend zijn voor recreatief en educatief medegebruik. Educatie ook in samenwerking met brede school activiteiten, ook voor de aanliggende wijk Emmerhout (7100 inwoners). Beheer en activiteiten worden in hoofdzaak opgezet door bewoners en het IVN.

Voor beide herstructureringsprojecten is de subsidieaanvraag nog niet gehonoreerd.

Advies: geen norm vaststellen, maar inzetten op kwaliteit in relatie tot kwantiteit

De doelstelling van het initiatiefvoorstel onderschrijven wij, meer en beter groen in de wijken en dorpen. De weg daarnaar toe niet.

Wij raden af om een groennorm vast te stellen. Dit doen wij in het verlengde van het advies aan het Ministerie van VROM.

Kwantitatieve normen zeggen niets over de belevings- en gebruikswaarde van het groen.

Wij adviseren de raad bij het streven naar meer en beter groen vooral in te zetten op de kwaliteit, waarbij ruimte blijft voor flexibiliteit en creativiteit.

Uit de verschillende projecten die in het kader van Emmen Revisited en uitbreidingsgebieden worden uitgevoerd blijkt dat groen speerpunt is in het Emmense beleid.

Emmen werkt met Beeldkwaliteitsplannen waarbij de Erkende Overlegpartners nauw worden betrokken, zowel bij de opstelling als uitvoering daarvan.

De idee van bewonersbeheer uit het Initiatiefvoorstel spreekt ons zeer aan.

Het project in Angelslo is een eerste aanzet daartoe.

In de uitvoeringsoverleggen met de Erkende Overlegpartners zullen wij zeker uitbreiding van bewonersbeheer verkennen.

De nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) met de grondexploitatiewet maakt het mogelijk kosten van aanleg groen te verhalen op eigenaren van het gebied.

De mogelijkheden hiertoe zullen wij nader onderzoeken.

Wij vertrouwen u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

A.J. Mewe

C. Bijl

BIJLAGE 1

Onderzoeken naar richtgetal Ministerie van Vrom en situatie in Emmen

MILIEU- EN NATUURPLANBUREAU

Beschikbaarheid van openbaar groen binnen 500 meter van de woning in de vijftig grootste gemeenten van Nederland in 2000: Emmen scoort meer dan 150 m² per woning.

Verandering in de beschikbaarheid van openbaar groen binnen 500 meter van de woning in de vijftig grootste gemeenten van Nederland tussen 1996 en 2000: in Emmen was sprake van een sterke toename.

Beschikbaarheid van openbaar groen binnen 500 meter van de woning in nieuwbouwwijken in de vijftig grootste gemeenten van Nederland in 2000 (RPB & MNP 2006): in Emmen is meer dan 75 m² aanwezig per woning. Het richtgetal in de Nota Ruimte bedraagt gemiddeld 75m² groen per woning in de stad en kan dus verschillen per wijk. Met groen wordt alleen parken en plantsoenen bedoeld.

ALTERRA

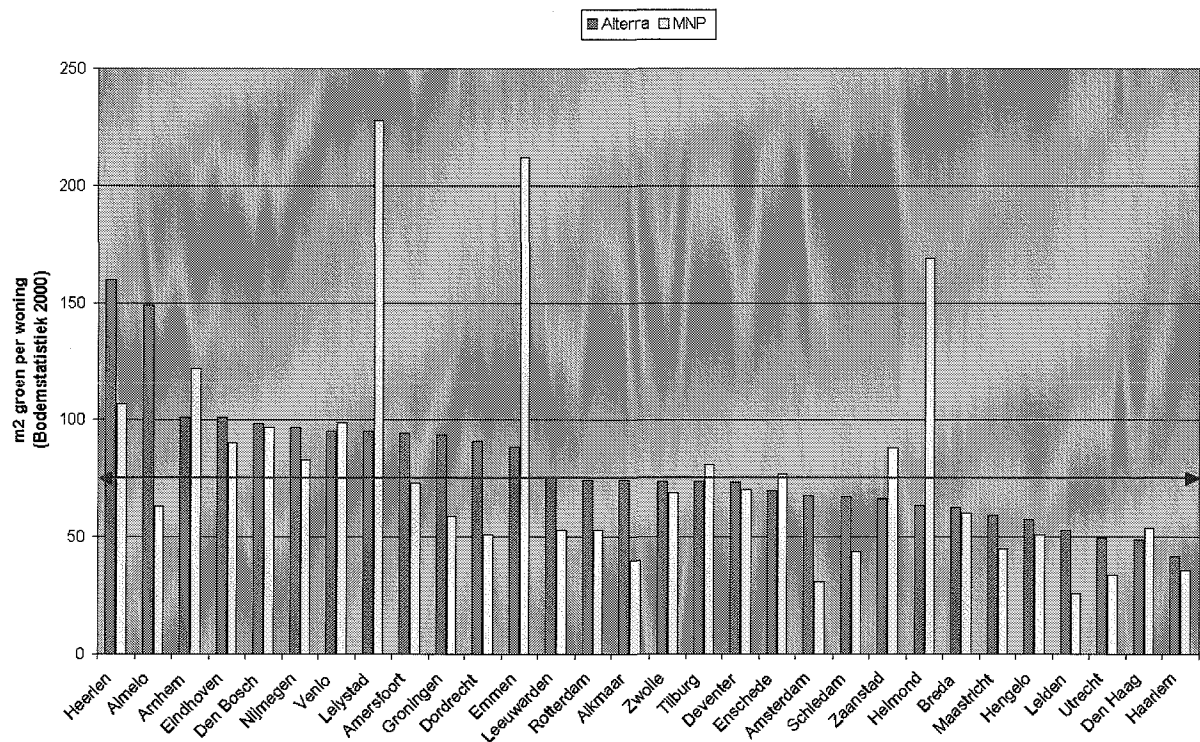
In het onderzoek van Alterra, waarin het richtgetal wordt vergeleken met de werkelijke situatie in tien steden van de G30, zijn echter meer typen groen meegenomen, omdat ook het groen dat niet direct bruikbaar is voor recreatie toch de beleving ten goede kan komen. Hierbij is uitgegaan van alle vormen van groen uit de Bodemstatistiek. Dit zijn parken en plantsoenen, sportterreinen, volkstuinten, bos, overig agrarisch terrein, open nat natuurlijk terrein, open droog natuurlijk terrein en begraafplaatsen.

Als uitgangspunt is het richtgetal uit de Nota Ruimte volgens Alterra (Visschedijk 2007) ontwikkeld voor de steden van de G31.

Dorpen hebben een andere opbouw, hier is in vergelijking met steden minder openbaar groen in verhouding tot privaat groen aanwezig.

Ook ligt hier door de kleinere schaal het groen buiten de stad meer in de nabijheid. Het richtgetal is van toepassing op de bebouwde kom met de aantekening dat binnen 500 meter van de woning voldoende openbaar groen aanwezig moet zijn. In principe is het richtgetal een gemiddelde voor het groen in de gehele stad, maar uitgaande van de 500 meter afstand tot de woning moet de 75m² groen per woning eigenlijk ook per wijk gelden.

In de figuur zijn de oppervlakten groen per woning van Alterra (Bezemer & Visschedijk 2003) en het MNP (De Niet 2007) voor de G30-steden naast elkaar gezet. Deze getallen zijn gebaseerd op de Bodemstatistiek 2000.

Bronvermelding: afstudeeronderzoek D. Nuijten, Dwingend Vergroenen, februari 2008.